

Список використаних джерел

1. Буркова Р. С. Інвентаризація насаджень та елементів благоустрою скверу «Покровський» в м. Харків та оцінка їх сучасного стану. *Колесніковські читання: тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. присвяченої пам'яті О. І. Колеснікова* (м. Харків, 25 листопада 2020 р.). Харків, 2020. С. 67-68.
2. Терлига Н. С. Культивована дендрофлора парків і скверів Кривого Рогу: історичні аспекти формування та сучасний стан / Н. С. Терлига, О. В. Данильчук, Ю. С. Юхименко, В. Д. Федоровський, Н. М. Данильчук // *Вісник Харківського національного аграрного університету. Серія: Біологія*. 2015. Вип. 2 (35). С. 93–101.
3. Ковальчук Н. П. Сквери міста Луцька та їх функціональне значення *Сільськогосподарські машини*. Луцьк, 2019. Вип. 43. С. 79–84.
4. Гринь Х. Ю., Генік Я. В. Класифікації скверів та їх розподіл у комплексній зеленій зоні Львова. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2020, т. 30, № 2. С. 28–32. DOI: <https://doi.org/10.36930/40300205>.
5. Іванченко О. Є. Аналіз видового складу та окремих таксономічних показників деревних рослин скверу ім. І. П. Ключова м. Дніпро. *Питання біоіндикації та екології*. 2016. Вип. 21, № 1–2. С. 61–77.

УДК 712. 41

ВИКОРИСТАННЯ ВИДІВ РОДУ *CATALPA* SCOP. В ОЗЕЛЕНЕННІ МІСТА ЧЕРНІГОВА

¹ С. В. Кирієнко, ² А. М. Слюта

¹ к.б.н, доцент кафедри екології та охорони природи

² к.п.н, доцент кафедри географії

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів

До перспективних інтродуцентів, які характеризуються цінними високодекоративними якостями належать рослини роду *Catalpa* Scop., які не поступаються широковідомим і звичним аборигенним і інтродукованим рослинам. Катальпа – дуже давня реліктова рослина часів третинного періоду, проте викопні рослини ідентичні з сучасними.

Види роду *Catalpa* широко використовуються для поодиноких, алеїних та групових посадок в міському озелененні, в парках, садах, на приватних ділянках, в масивах, деревно-чагарникових композиціях. Подібні елементи озеленення можна зустріти в багатьох містах Європи, Америки, Азії. Як цінна декоративна рослина, катальпа виділяється своїм екзотичним виглядом через великі серцеподібні листки, красиві, помітні квітки, зібрані в великі волотисті суцвіття до 35 см в довжину, та довгі стручкоподібні плоди. Рослина світло- та теплолюбна, витримує напівтінь та міські умови, невибаглива, віддає перевагу захищеним від вітру місцям, родючим, вологим та добре дренованим ґрунтам, щорічний приріст до 30–40 см.

Об'єкт дослідження – види роду *Catalpa* в озелененні міста.

Методи дослідження – маршрутно-експедиційний, спостереження.

Рід Катальпа (*Catalpa* Scop.) нараховує 11 листопадних, або рідше вічнозелених дерев, які поширені в Північній Америці і Азії. В Європі катальпа культивується з 1800 року. Вперше в Україні *Catalpa* Scop. Була інтродукована з 1809 року, наразі поширена по всій території України, від півдня до півночі. Зафіксовано, що північніше від України переважає життєва форма – кущ. На сьогодні є відомості про інтродукцію в Україні 4 видів і форм *Catalpa* Scop., які набули поширення саме як декоративні рослини (Кохно, 2005). В Україні інтродуковано – катальпа бігнієподібна (*C. bignonioides*) та катальпа прекрасна (*C. speciosa*) північноамериканського походження, а також катальпа яйцеподібна (*C. ovata*) і катальпа Фаргезі (*C. fargesii*) китайського походження. Розповсюджений міжвидовий гібрид катальпи бігнієподібної та катальпи яйцеподібної – катальпа гібридна (*C. hybrida*).

Попередні дослідження свідчать, що *C. speciosa* Ward., *C. ovata* G. Don, *C. bignonioides* Walt. є перспективними видами для розширення асортименту декоративних деревних рослин і впровадження їх у ландшафтне будівництво. Види дуже декоративні протягом всього вегетаційного періоду, квітуть і плодоносять майже щорічно і є порівняно стійкими до антропогенних факторів, володіють високою стійкістю до захворювань, і до шкідників. Молоді рослини іноді страждають від сильних морозів, але з віком зимостійкість зростає. Часткове підмерзання відмічається в окремі зими, але при правильному догляді це не становить великої небезпеки рослинам.

В місті Чернігові для масового вуличного озеленення використано вид *C. bignonioides* декоративна форма «Nana» висотою до 2,5 м і кроною до 5 м, яка початково використовувалася для контейнерного озеленення. Ця штамбова рослина має кулясту, дуже щільну крону, чудово витримує запиленість і загазованість, тому ідеально підходить для озеленення різноманітних ділянок. Росте досить повільно, поєднується з хвойними і іншими деревами і кущами, зокрема дубом, магноліями. Не квітує. Може бути використана і для солітерних посадок.

Оскільки катальпи формують гарну крону, то створено алейні посадки на проспекті Миру (63 катальпи), а також в сквері Театральному біля Молодіжного театру (15 катальп). Висадження провели з більшою щільністю, щоб створити зелений коридор. Поодинокі екземпляри *C. bignonioides* трапляються на вул. Левка Лук'яненка, Реміснича і Борисоглібська, Коцюбинського, Павла Полуботка, в урочищі «Ялівщина».

У Чернігові декілька років тому започаткована і продовжує реалізовуватися програма комплексного озеленення вулиць і паркових зон з акцентом на урізноманітнення рослин і впровадження нових, інтродукованих, стійких видів, які добре себе проявили в зеленому будівництві. Саме тому катальпи набувають щораз більшої популярності і рекомендовані для створення природного пейзажного середовища в межах територій з урбаністичними рисами.

УДК 913(282.247.32)+630

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНОГО ПАРКУ «ПІД ВІДКРИТИМ НЕБОМ» «ДНІПРОВСЬКІ ПОРОГИ»

К. Р. Кнітель, магістрант II курсу спеціальності 206 Садово-паркове господарство, ДДАЕУ

М. С. Якуба, доцент кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну, ДДАЕУ

Сучасне архітектурно-художнє оформлення природного навколишнього середовища є вкрай актуальним та перебуває в полі особливої уваги фахівців усього світу. Особливо гостро це питання постає у контексті історико-хронологічного аспекту. Для України, що має значну кількість історико-